

Na podlagi dvanajste alineje prvega odstavka 16. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/2005, 109/2005, 105/2006, 26/2009, 31/2009, 9/2014, 61/2020 – ZRTVS-1) ter 13. člena Statuta javnega zavoda Radiotelevizije Slovenija (Uradni list RS, št. 106/2006, 9/2012, 55/14, 34/15 in 3/17)

je programski svet RTV Slovenija na 4. izredni seji dne 7. 11. 2016, na 26. redni seji 28. 11. 2016, na nadaljevanju 12. redne seje dne 25. 3. 2019 in na 31. seji, dne 18.10.2021 sprejel:

PRAVILNIK O DELOVANJU VARUHA PRAVIC GLEDALCEV, POSLUŠALCEV IN BRALCEV TER UPORABNIKOV PROGRAMSKIH VSEBIN RADIOTELEVIZIJE SLOVENIJA

POSLANSTVO IN FUNKCIJA

1. člen

Varuh pravic gledalcev, poslušalcev in bralcev ter uporabnikov programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija (skrajšano: varuh) je samostojen in neodvisen institut Radiotelevizije Slovenija, ki obravnava mnenja, pritožbe, pripombe in predloge uporabnikov programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija, ki zadevajo programske vsebine javnega zavoda.

Varuh se kot mediator med ustvarjalci in uporabniki programskih vsebin odziva na komentarje uporabnikov tako, da krepi dialog in razumevanje med dvema stranema ter išče ravnovesje med pravicami uporabnikov in medijsko in avtorsko neodvisnostjo ustvarjalcev. Varuh mora pri uveljavljanju sprejetih zakonskih, etičnih, poklicnih, estetskih in drugih standardov v medijskih vsebinah delovati aktivno in ustvarjalce programov sproti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti.

2. člen

Varuh mora pri svojem delu in odločitvah ob spoštovanju medijske zakonodaje Republike Slovenije upoštevati zakonodajo s področja delovanja Radiotelevizije Slovenija, samoregulativne akte, sprejete v okviru Radiotelevizije Slovenije in na področjih, ki so vsebinsko vezana na dejavnost zavoda.

NAČELA DELOVANJA

3. člen

Delovanje varuha temelji na načelih neodvisnosti, nepristranskosti, zaupnosti, verodostojnosti in dostopnosti.

Neodvisnost – je osnovno načelo učinkovitega in zaupanja vrednega varuha, kar pomeni, da mora teči delovanje varuha brez zunanje ali notranje vpliva ter njegove ugotovitve temeljiti na doslednem preučevanju dejstev in spoštovanju pravnih norm ter upoštevanju etičnih načel.

Nepristranskost – varuh obravnava vse zadeve nepristransko in pošteno, brez kakršnekoli

vneprejšnje naklonjenosti ali predsodkov do katere koli strani v postopku.

Zaupnost – varuh mora spoštovati načelo zaupnosti informacij, ki jih pridobi in uporablja pri svojem delu in varovati osebne podatke strank v posameznih zadevah.

Verodostojnost – svoje delo mora opravljati na način, ki vzbuja spoštovanje in zaupanje. Pri svojem delu mora objektivno presojeti in vrednotiti vsa stališča in mnenja, tako da so njegove odločitve verodostojne, ker so utemeljene na podlagi skrbno pretehtanih spoznanj.

Dostopnost – do varuha morajo dostopati vsi uporabniki programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija pod enakimi pogoji.

IMENOVANJE IN PRENEHANJE FUNKCIJE

4. člen

Varuha imenuje generalni direktor Radiotelevizije Slovenija na podlagi javnega razpisa in sklepa programskega sveta o izbiri. Varuh je od programskega in poslovnega vodstva Radiotelevizije Slovenija neodvisna funkcija.

5. člen

Kandidat za varuha mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- univerzitetna izobrazba oziroma raven izobrazbe druge bolonjske stopnje;
- najmanj deset let delovnih izkušenj na področju medijev;
- visok profesionalni in osebni ugled ter zaupanje v javnosti;

Za kandidate za varuha veljajo enake omejitve iz 17. člena ZRTVS-1 kot za člane programskega sveta, razen v delu, ki se nanaša na zaposlene RTV, ki se na razpis lahko prijavijo.

6. člen

Varuh je imenovan za dobo petih let z možnostjo enkratnega podaljšanja mandata.

6.a člen

Oceno delovne uspešnosti varuha poda generalni direktor in jo predloži Programskemu svetu v potrditev 30 dni pred iztekom roka za oceno javnih uslužbencev, določenega z Uredbo o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede (Uradni list RS št. 51/08 s spremembami).

7. člen

Generalni direktor lahko s soglasjem programskega sveta razreši varuha pred prenehanjem funkcije:

- v primeru, da poda odstopno izjavo;
- če ugotovi, da ne deluje v skladu z načeli iz 3. člena tega pravilnika in s tem škoduje ugledu zavoda;

- če gre za takšne kršitve pogodbenih obveznosti iz delovnega razmerja, ki jih je po delovnopравниh predpisih mogoče šteti med katerega od odpovednih razlogov delovnega razmerja;
- če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje;
- zaradi trajne izgube delovne zmožnosti za opravljanje svoje funkcije;
- če kandidira na lokalnih, parlamentarnih, evropskih ali predsedniških volitvah;
- če ne izpolnjuje več pogojev iz 5. člena tega pravilnika.

DELO VARUHA IN OBRAVNAVA VLOG

8. člen

Vodstvo Radiotelevizije Slovenija v soglasju s programskim svetom zagotavlja delovno pravne, finančne, materialne in druge pogoje za delovanje, ki jih varuh potrebuje pri svojem delu.

Varuh predloži pred začetkom poslovnega leta vodstvu zavoda predlog letnega finančnega načrta svojega dela, ki ga vodstvo vključi v predlog letnega finančnega načrta zavoda.

V primeru spora med varuhom in vodstvom odloči programski svet.

9. člen

Gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija svoje pripombe ali predloge praviloma naslovijo neposredno na varuha, v kolikor menijo, da je šlo v programskih vsebinah Radiotelevizije Slovenija za kršitve njihovih pravic. Pritožbe vložijo najpozneje v 30 dneh po objavi vsebine, na katero se odzivajo. Varuh jih po lastni presoji odstopa v predhodno obravnavo pristojnim osebam, uredništvom ali drugim enotam zavoda.

Odzive gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov programskih vsebin, ki so bili naslovljeni na programski svet, posreduje varuhu tajništvo programskega sveta. Varuh jih obravnava, se do njih opredeli, po svoji presoji pošlje v predhodno obravnavo komisijam programskega sveta ter po prejemu njihovega odziva sprejme odločitev. Obvezna vsebina vloge je identifikacija pritožnika, konkretna navedba programske vsebine ali storitve, na katero se odziv nanaša (kdaj in kje) ter opis očitane nepravilnosti, ki naj bo predmet varuhove obravnave.

Komisije programskega sveta obravnavajo odzive, ki jim jih je posredoval varuh, se do njih opredelijo ter svoja stališča posredujejo varuhu. V utemeljenih primerih, ko gre za velik javni interes, komisije tudi same predlagajo sprejem ustreznih sklepov programskemu svetu.

Tajništvo programskega sveta pisno odgovori vsem gledalcem, poslušalcem in uporabnikom programskih vsebin, ki so svoje odzive naslovili na programski svet.

Varuh obravnava samo tiste vloge, ki se nanašajo na objavljene programske vsebine.

Varuh ne sme posegati v vsebine Radiotelevizije Slovenija pred njihovimi objavami.

Varuh lahko po prostem preudarku predlaga programskemu svetu sprejem ustreznih sklepov s področja svojega delovanja. Varuh lahko obravnava tudi odzive, ki se nanašajo na storitve RTV Slovenija oz. posredovanje programskih vsebin do uporabnikov, če presodi, da z obravnavo in

predlaganjem ukrepov krepi zaupanje javnosti v javno radiotelevizijo ter prispeva k večji kakovosti storitve.

Varuh lahko konkretna vprašanja, ki niso neposredno povezana s področjem njegovega delovanja, na primer o RTV prispevku, sporedu, storitvah, dostopu do informacij javnega značaja itd., odstopi pristojnim službam.

10. člen

Varuh ima pravico zavrniti obravnavo vlog, ki ne sodijo na področje njegove pristojnosti, in vlog, za katere presodi, da so zlonamerne, neutemeljene, anonimne ali kako drugače neprimerne za obravnavo, ali če ugotovi, da je primer že obravnaval in o svojem stališču obvestil uporabnika. Če je primer sprožil drug uporabnik, ga mora obvestiti o svojem stališču posebej.

Varuh lahko izjemoma obravnava tudi anonimno prijavo, če presodi, da odpira pomembno tematiko programskih standardov in poklicne etike ter je tako v javnem interesu.

11. člen

Varuh lahko samostojno odloči, katere zadeve bo obravnaval prednostno. Več posamičnih, vsebinsko povezanih zadev lahko združi in o tem izda enotno poročilo.

12. člen

Varuh posamično obravnava in izda poročilo za tiste prejete vloge, kjer presodi, da je tematika pereča in je prisoten velik javni interes; ali če presodi, da obstaja nevarnost kršitev temeljnih človekovih pravice in svoboščin, ki jih varujejo ustava, zakoni, programski standardi, poklicna in etična merila ali če obstaja drug upravičen razlog za individualno obravnavo vloge.

Pri svojih odločitvah lahko varuh upošteva načelo prostega preudarka, ki je v skladu z namenom delovanja varuha in zagotavlja najboljši učinek in javno korist.

13. člen

Varuh v posamičnih zadevah, o katerih mora seznaniti pritožnika, javnost in programski svet, izda poročilo v roku 20 delovnih dni. Poročilo vsebuje uvod, ugotovitve z obrazložitvijo mnenja in priporočila oziroma predloge varuha za rešitev primera. V primeru nesoglasja med ugotovitvami varuha in stališčem odgovornega urednika, varuh obvesti programski svet, ki o tem lahko opravi razpravo.

Pritožnik ima pravico, da v 20 delovnih dneh po izdaji varuhovega poročila poda dodatno argumentacijo v zadevi. Varuh na dopolnjeno vlogo odgovori v 20 delovnih dneh

OBVEZNOST SODELOVANJA Z VARUHO

14. člen

Varuh lahko za razjasnitev obravnavanih primerov zahteva informacije od vsakega zaposlenega ali honorarnega sodelavca Radiotelevizije Slovenija. Rok, v katerem so zaposleni in honorarni sodelavci dolžni podati odgovor varuhu, ne sme biti daljši od 5 delovnih dni.

Varuh lahko na lastno pobudo naslovi vodstvu in uredništvom predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki so jih dolžni obravnavati, sprejeti stališča in nanje najpozneje v roku 10 delovnih dni po prejetju poziva odgovoriti ter varuha obvestiti o sprejetih ukrepih.

Nesodelovanje z varuhom se šteje za kršitev delovne obveznosti z vsemi posledicami, ki jih za take kršitve predvidevajo delovnopravni predpisi. Prav tako se nesodelovanje z varuhom šteje za kršitev pogodbenih obveznosti honorarnih sodelavcev z vsemi posledicami takšnih kršitev. O nesodelovanju varuh obvesti generalnega direktorja in programski svet.

15. člen

Radio in televizija morata varuhu zagotoviti vsaka najmanj 15 minut enotnega programskega časa mesečno, v katerem varuh javnost seznanj s svojimi ugotovitvami. Enkrat letno, ob predstavitvi letnega poročila, morata radio in televizija varuhu zagotoviti vsaka najmanj 45 minut programskega časa v osrednjem programskem času.

MMC mora varuhu zagotoviti primeren programski prostor za objavo njegovih ugotovitev vsaj kvartalno, regionalni programi ter programi narodnih skupnosti pa vsaj dvakrat letno.

Oddaje, v katerih varuh seznanja javnost s svojimi ugotovitvami, se vnesejo v programsko-poslovni načrt.

16. člen

Če varuh pisno predlaga, da se želi sestati s predsednikom programskega sveta, generalnim direktorjem, direktorjem radia oz. televizije ali z odgovornimi uredniki, so ga ti oziroma drugi vodilni ali vodstveni delavci dolžni sprejeti na pogovor najkasneje v 5 delovnih dnevih.

POROČANJE IN OBRAVNAVANJE POROČIL

17. člen

Varuh o prejetih vlogah pripravi skupno mesečno poročilo. Vsa skupna mesečna poročila javno objavi na spletni strani varuha. O ugotovitvah poroča na sejah Programskega sveta in njegovih teles.

18. člen

Varuh pripravi letno poročilo, v katerem na podlagi analize odzivov in lastnih ugotovitev programskemu svetu predlaga v obravnavo nadaljnje smernice za delo ustvarjalcev programskih vsebin, oziroma, če je to potrebno, tudi ustrezne spremembe notranjih aktov Radiotelevizije Slovenija, zlasti programskih standardov.

Programski svet se hkrati z letnim poročilom varuha seznanj z odzivnim poročilom vodstva o ukrepih, ki jih je med letom izvedlo na podlagi mesečnih poročil oziroma mnenj in priporočil varuha.

Programski svet do poročila varuha in odzivnega poročila vodstva zavzame stališče in po potrebi sprejme ustrezne ukrepe.

Programski svet lahko na podlagi sprejetih stališč vodstvo Radiotelevizije Slovenija zadolži, da v določenem roku pripravi in izvede ukrepe, s katerimi seznanj varuha in programski svet.

ARHIV

19. člen

Varuh vodi register vlog, posredovanih odgovorov in poročil. Dokumentacija se hrani v skladu s predpisi in splošnimi akti o urejanju in hranjenju dokumentarnega in arhivskega gradiva.

Gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki RTV storitev lahko odziv podajo po pošti na naslov Varuh pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija, Kolodvorska 2, 1000 Ljubljana, po e-pošti na naslov varuh@rtvslo.si, po spletnem obrazcu, objavljenem na www.rtv slo.si/varuh ter po telefonu na številko 01 475 47 00.

KONČNA DOLOČBA

20. člen

Ta Pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Informatorju RTV Slovenija.

Uradno prečiščeno besedilo Pravilnika se objavi hkrati s spremembami.

Z dnem začetka veljavnosti tega Pravilnika v celoti preneha veljati Pravilnik o delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev z dne 10. 9. 2014 objavljen v Informatorju RTV Slovenija številka 27 z dne 11. 9. 2014.

Programski svet RTV Slovenija
Ciril Baškovič, predsednik, l.r.